

«Лудомания - ғасыр дерті»

Қауіпсіздік сабағы:

«ЖАСӨСПІРІМ ЖӘНЕ ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ»

Сынып: 9 «А»

Сынып жетекші: Ерлан А.

Мерзімі: 09.02.2026 ж

Тәрбие сағаты	Лудомания - ғасыр дерті	
Күні	09.02.2026	
Сынып жетекші:	Ерлан Алмажан	
Сынып 9 «а»	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақтың мақсаты:	Оқушыларға лудомания туралы түсінік беру. Ойындардың психологиялық әсері, зияны туралы ақпарат беру. Оқушыларды зиянды әдеттерден сақтануға, құмар ойындардың адам өміріне әсерін түсіндіруге тәрбиелеу.	
Құндылықтарды дарыту	Қазақ қоғамында отбасы – қоғамның ең басты құрылымдық бірлігі. Құмар ойындар адамның отбасымен қарым-қатынасын бұзады, қаржылық қиындықтар туғызып, отбасы мүшелерінің арасында сенімсіздікке әкеледі. Лудомания осындай ұлттық құндылықтарды бұзады.	
Апта дәйексөзі	Шығармашыл бала – ойлы бала	
Сабақтың барысы		

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Мұғалім әрекеті	Оқушы әрекеті	Ресурстар
Ұйымдастыру кезеңі	<p>Оқушыларға сәлемдесу.</p> <p>Тақырыпты таныстыру: «Бүгінгі тәрбие сағатымыздың тақырыбы – Лудомания (құмар ойындарға тәуелділік), ол қазіргі таңда адамзат баласының басына түскен қиындықтардың бірі болып отыр».</p> <p>Мұғалім: Құрметті оқушылар, бүгінгі тәрбие сағатымыздың тақырыбы – "Лудомания – ғасыр дерті". Бұл тақырып қазіргі таңда өте өзекті болып отыр. Әсіресе жастар арасында құмар ойындарға деген қызығушылық артып келе жатқанын байқаймыз. Бірақ, бұл ойындардың артында үлкен қауіптер бар екенін ұмытпауымыз керек. Лудомания дегеніміз – құмар ойындарға тәуелділік. Бұл ауру адамның психологиясына ғана емес, оның өміріне де үлкен теріс әсер етеді. Құмар ойындарға тәуелділік адамды ең алдымен отбасынан, достарынан және қоғамнан алшақтатады. Ойынға берілген адамның ақыл-ойы бұзылып, өмірлік мақсаттары мен құндылықтары өзгеруі мүмкін. Сонымен қатар, құмар ойындардың адамның денсаулығына, әсіресе психологиялық жағдайына, үлкен зиянын тигізетіні анық. Енді біз осы тақырыпты ұлттық құндылықтармен байланыстыра қарастырайық. Қазақ халқының дәстүрінде отбасы, еңбек, адамгершілік, қонақжайлық секілді құндылықтар жоғары бағаланады. Бұл құндылықтар адамды рухани жағынан байытады, оған өмірде нақты мақсат қоюға, жауапкершілікті сезінуге және қоғамға пайдалы болуға бағыттайды. Бірақ, құмар ойындарға тәуелді болған адам бұл</p>	<p>Мұғаліммен амандасады.</p> <p>Сыныпты түгелдейді.</p> <p>Оқушылар мұғалімнің сұрақтарына жауап беріп, тақырыппен танысады. Мысалы, «Құмар ойындар туралы не білесіздер?» деген сұрақ қойылып, оқушылар өз пікірлерін білдіреді.</p> <p>Талқылау: «Лудоманияның зияны» (10 минут) Оқушыларды топтарға бөлу. Әр топқа құмар ойындардың психологиялық және әлеуметтік әсерлері туралы ойлауға уақыт беру. Топтар өз пікірлерін ортаға салып, талқылау жүргізеді. Әр топ қорытынды жасап, өз</p>	<p>Компьютер ,проектор, интерактивті тақта, бейнемазмұн (құмар ойындардың зардабы туралы)</p>

	<p>құндылықтарды жоғалтып, өзінің өмірін ойнап қана өткізеді.</p> <p>Лудомания деген не?</p> <p>Түсіндіру: Лудомания – бұл адамды құмар ойындарға тәуелділікке әкелетін психикалық күй. Құмар ойындарға тәуелділік тек ақша жоғалту ғана емес, сонымен бірге адамның психикалық, эмоциялық жағдайына, отбасына, әлеуметтік ортасына, денсаулығына да зиян келтіреді.</p> <p>Ойынның түрлері: Казинода ойнау, онлайн ойындар, лотерея және басқалар.</p> <p>Зиянды әсері: Психологиялық күйзеліс, әлеуметтік өмірдің бұзылуы, қаржылық қиындықтар.</p> <p>3. Құмар ойындардың әсері туралы бейнемазмұн</p> <p>Оқушыларға құмар ойындар мен лудоманияның зардаптары туралы бейнемазмұн көрсету.</p> <p>Видеода нақты жағдайлар мен адамдардың құмар ойындарға қалай тәуелді болғаны көрсетіледі.</p>	<p>көзқарастарын сыныппен бөліседі.</p> 	
<p>Ортасы</p>	<p>Мұғалім: Құмар ойындардың түбі жоқ екенін, бірде жеңіп, бірде ұтылып отыратыныңызды түсінгенде, оның артында қаржылық қиындықтар, психологиялық күйзелістер, тіпті отбасындағы сенімсіздік пен қатынас мәселелері пайда болады. Ұлттық құндылықтарымызға сәйкес, біз әрқашан отбасымызды, жұмысымызды, достарымызды бағалап, құмар ойындардан аулақ болуымыз керек. Егер сіздер осыған дейін бұл тақырыпқа бей-жай қараған болсаңыздар, бүгінгі тәрбие сағаты сіздерге өздеріңіздің болашақтарыңыз бен өмірлеріңізге қалай әсер ететінін түсінуге мүмкіндік береді деп ойлаймын. Өмірді толыққанды, мақсатты, денсаулықты сақтау және өзіміздің ұлттық құндылықтарымызды құрметтеу арқылы өткеру – бұл сіздердің болашақтарыңызға үлкен оң ықпал жасайды.</p> <p>Құмар ойындарға тәуелділіктен қалай сақтануға болады?</p> <p>Өз-өзіне бақылау жасау: Құмар ойындарға қатысты өз көңіл-күйін бақылап, оны алдын ала болжау.</p> <p>Уақытты тиімді пайдалану: Ойынға көп уақыт жұмсамау үшін пайдалы, қызықты басқа әрекеттермен айналысу.</p>	<p>Оқушылар топпен немесе жекелей талқылап, құмар ойындардың зиянынан сақтану жолдарын ойланады. Мұғалімнің көмегімен нақты шешімдер мен ұсыныстар әзірлейді. Оқушылар: «Құмар ойындардың алдын алу үшін не істеу керек?» деген сұраққа жауап береді.</p>	<p><i>компьютер, проектор, интерактивті тақта, бейнемазмұн (құмар ойындардың зардабы туралы).</i></p>

	<p>Құмар ойындарға қарсы тұру: Жақын адамдармен сөйлесу, көмек сұрау.</p>		
<p>Соңы</p>	<p>Тақырып бойынша қорытынды жасау.</p> <p>Оқушыларға лудомания туралы эссе жазуды тапсырма ретінде беру.</p> <p>Үй тапсырмасы: «Құмар ойындардың зияны» тақырыбында эссе жазу.</p>	<p>Оқушылар мұғалімнің қорытынды сөзін тыңдап, өз пікірлерін білдіреді. Үй тапсырмасын орындауға бағытталады: «Құмар ойындардың зияны» туралы эссе жазу.</p>	<p><i>компьютер, проектор, интерактивті тақта, бейнемазмұн (құмар ойындардың зардабы туралы).</i></p>
<p>Сабақ ортасы (10 мин)</p>	<p>Қауіпсіздік сабақтары. «ЖАСӨСПІРІМ ЖӘНЕ ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ»</p> <p>Сабақтың мақсаты: оқушыларды еңбек қатынастарының негіздері мен олардың жұмыс орнындағы құқықтарымен таныстыру. Негізгі міндеттер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жасөспірімдердің жұмыстағы негізгі құқықтары мен міндеттерін түсіндіріңіз. 2. Еңбек шарттарын жасасу ережелері туралы айту. 3. Жұмыс орнында өз құқығыңызды қалай қорғауға болатындығын көрсетіңіз. <p>Материалдар мен ресурстар: Жасөспірімдердің еңбек құқықтары туралы презентация. Үлестірме материалдар (жадынама).</p> <p>Сабақтың барысы</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кіріспе (2 минут): <ul style="list-style-type: none"> - Талқылау: неліктен жұмыста өз құқықтарыңызды білу маңызды? - Тақырыпқа кіріспе: жасөспірімдердің еңбек қатынастары. 2. Негізгі бөлім (6 минутқа дейін) Кәмелетке толмағандардың еңбегін түнгі уақытта, ауыр жұмыстарда, еңбек жағдайлары зиянды және қауіпті жұмыстарда (ойын бизнесі, түнгі ойын-сауық орындарында жұмыс істеу, алкоголь өнімдерін, темекі бұйымдарын өндіру, тасымалдау және сату) қолдануға тыйым салынады. 14-16 жас аралығындағы жұмысшылар үшін жұмыс уақытының ұзақтығы аптасына 24 	<p>Қазақстан Республикасындағы балалардың құқықтары. Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345 «Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы» заңы (бұдан әрі – заң мәтіні бойынша) кәмелетке толмағандардың негізгі құқықтары мен міндеттерін айқындайды, сондай-ақ олардың құқықтары бұзылған жағдайда жүгіну тәртібін регламенттейді.</p> <p>15-бап Баланың білім алу құқығы 16-бап Баланың еңбек бостандығына құқығы 16-1-бап Баланың экономикалық қанаудан қорғалу құқығы</p>	

<p>сағаттан аспайды, ал 16-18 жас аралығындағы жұмысшылар үшін жұмыс уақытының ұзақтығы аптасына 36 сағаттан аспайды. 14 жастан бастап балалар ата-аналарының рұқсаты бойынша оқудан бос уақытында қоғамдық пайдалы еңбекке қатысуға құқылы.</p> <p>ҚР Еңбек заңнамасы он сегіз жасқа толмаған қызметкерлердің еңбегін реттеу ерекшеліктерін айқындайды. ҚР Еңбек кодексінің 30-бабына сәйкес он алты жасқа толған азаматтармен еңбек шартын жасасуға жол беріледі. Ата-анасының, қорғаншысының, қамқоршысының немесе асырап алушысының бірінің жазбаша келісімімен еңбек шарты он бес жасқа толған азаматтармен, олар орта білім беру ұйымында негізгі орта, жалпы орта білім алған жағдайларда; он төрт жасқа толған оқушылармен денсаулығына зиян келтірмейтін және оқудан бос уақытында орындау үшін жасалуы мүмкін. Оқу процесін бұзатын; он төрт жасқа толмаған адамдармен кинематография ұйымдарында, театрларда, театр және концерт ұйымдарында, цирктерде шарттарды сақтай отырып, денсаулығы мен адамгершілік дамуына нұқсан келтірмейтін шығармалар жасауға және (немесе) орындауға қатысу.</p> <p>3. Қорытынды</p> <p>Пайдалы сілтеме: https://youtu.be/UemLbhBjDLg?si=XBSTt5oEB2ZKY9uA https://drive.google.com/file/d/1uWg8gVdKOin2ERX3qqwixV76Go96zdy/view https://drive.google.com/file/d/1We6g8IHJ5YCKTM88OAS4eyiNTHGEkINA/view</p>	<p>17-бап Баланың мемлекеттік көмекке құқығы 19-бап Баланың дем алуға және бос уақытын пайдалануға құқығы 20-бап Баланың міндеттері 35-бап Бала және дін 36-бап Баланы әлеуметтік ортаның теріс ықпалынан қорғау 37-бап Баланы алкогольді өнімдер мен темекі бұйымдарының зиянды әсерінен қорғау 38-бап Баланы психикаға белсенді әсер ететін заттардан, күшті әсер ететін немесе улы заттардан қорғау 39-1-бап</p> <p>Балаларға, он сегіз жасқа дейінгі адамдарға тыйым салынған ақпаратты қамтитын ақпараттық өнімнің таратылуын, сондай-ақ кәмелетке толмағандардың ойын-сауық мекемелерінде болу тәртібін мемлекеттік бақылау</p> <p>Сонымен қатар, баланың негізгі нақты құқықтары анықталған :</p> <p>отбасында өмір сүру және тәрбиелеу; оның ата-анасы кім екенін білу; ата-аналарымен бірге тұруға (бұл оның мүдделеріне қайшы келетін жағдайларды қоспағанда), олардың тарапынан қамқорлық алу;</p>	
---	--	--

		<p>ата-аналардың тәрбиесіне, ал олар болмаған немесе ата-ана құқықтарынан айырылған жағдайда қорғаншының, қамқоршының немесе балалар мекемесінің тәрбиесіне;</p> <p>жан-жақты даму; адамның қадір қасиетін құрметтеу;</p> <p>ата-анасымен, әжесімен, атасымен, ағаларымен, әпкелерімен және басқа туыстарымен қарым-қатынас жасау;</p> <p>өз пікірін білдіруге арналған өтініш; тегі, аты, әкесінің атын алуға өтініш.</p> <p>Практикалық бөлім: - Топтық жұмыс: жұмыс орнында құқықтарды қорғау ережелерін әзірлеу.</p>	
--	--	--	--